

fInfekční nemoci

Infekce

= proniknutí mikroorganismů do organismu hostitele, kde přetrvávají a množí se

Příčina :

původce (vir, bakterie, plíseň, houba) pronikne do organismu → pomnoží se → vylučuje
TOXINY → narušení fce

Podmínka:

zdroj nákazy → přenos nákazy → vnímavost organismu (odolnost)

Patogenita (mikroorganismů)

= schopnost mikroorganismů způsobit chorobu

Stupeň patogenity vyplývá z:

adhezivita (schopnost vázat se na tkáň)

invazivita (schopnost pronikat do tkání)

schopnosti množení

toxicita

Inkubační doba

= doba potřebná k pomnožení zárodků a k vyvolání příznaků nemoci

Exantémové onemocnění

= onemocnění provázené vyrážkou

Virulence

= účinnost, schopnost mikroorganismů vyvolat infekci

Prodrom

= nejisté počáteční příznaky (předzvěst nemoci)

Přenos infekce

přímý (dotek, kapénková infekce)

nepřímý (předměty, potraviny, WC)

biologický (bodavý hmyz)

Prevence infekce

dodržování hygienických pravidel (čistota, větrání, proslunění, osobní hygiena)

desinfekce

!!!kolektivy!!!!

očkování

životní styl (strava, pohyb, vzduch)

1. NEMOCI VIROVÉHO PŮVODU

SPALNIČKY (MORBILLI)

Původce: paramyxovir = spalničkový vir

Inkubační doba: 2-3 týdny

Příznaky:

stadium katarální: zánět horních dýchacích cest, horečka, zánět spojivek, světloplachost, Koplikovy skvrny (bělavé, v DÚ)

stadium exantémové: vyrážka (začíná v obličeji a za ušima, poté se šíří až na trup), nejprve světle červené skvrny, které posléze hnědnou a splývají
teplota 39 – 40 °C

Komplikace: záněty plic, středního ucha, encefalitida

Léčba: izolace, symptomatická u bakteriálních komplikací antibiotika

Očkování: ano

PŘÍUŠNICE (PAROTITIDA = PAROTITIS EPIDEMICA)

nejčastěji u dětí mezi 6.- 15. rokem, celoživotní imunita, kapénková infekce

Inkubační doba: 14 – (21) dnů

Příznaky:

zduření příušních žláz (tuhost, bolestivost) – již předtím nakažlivost, celkové příznaky (bolest hlavy, únava, zvýš. teplota, zánět spojivek, zánět hltanu)

Komplikace: postižení slinivky, mozkových plen, varlat

Léčba: Symptomatická (léky na snížení teploty, proti bolesti)

Očkování: možné očkování, trvalá imunita.

ZARDĚNKY = (RUBEOLA)

Inkubační doba: 2 – 3 týdny

Příznaky: podobné chřipce (malátnost, únava, bolest krku a hlavy, rýma), zduření mízních uzlin (šije, čelist, podpaží), vyrážka (šije, trup, obličej, končetiny – skvrny nesplývají)

Ohrožená skupina: těhotné ženy → poškození plodu → zarděnková embryopatie (= 1. trimestr, srdeční vady, hluchota, katarakta (šedý zákal), mentální retardace) a fetopatie (= v pozdějších měsících těhotenství, nízká porodní hmotnost, zvětšená slezina a játra, poruchy krvevorbny)

Léčba: symptomatická, izolace, u těhotných – gamaglobulin, popř. přerušeni těhotenství

Očkování: ano

CHŘIPKOVÁ ONEMOCNĚNÍ

vir typu !A!, B, C ⇔ chřipkové epidemie

Inkubační doba: hodiny až 3 dny, vysoká nakažlivost (cca 1 týden)

Příznaky: horečky, zchvácenost, bolesti hlavy a svalů, popř. zánět spojivek, opar

Komplikace: záněty čelistních dutin, středního ucha, dýchacích cest, plic

Léčba: symptomatická

DĚTSKÁ OBRNA (POLIOMYELITIS EPIDEMICA)

u nás se již nevyskytuje

MENINGOENCEFALITIDA = KLÍŠŤOVÁ ENCEFALITIDA

Původce: vir (přenašeč: lesní zvířata, ptáci → klíště)

Inkubační doba: 7 – 15 dní

Příznaky:

nevolnost, bolesti hlavy, horečka → za 1-2 týdny po ústupu symptomů nastoupí opět horečky, bolesti hlavy, svalstva, zažívací potíže (zvracení), oběhové poruchy, neurol.potíže (poruchy hybnosti, obrny, závratě, třes, spavost, blouznění)
následují poruchy spánku a příznaky z poškození CNS, chabé obrny, atrofie svalů

Výskyt:

květen - říjen, převážně v listnatých porostech

klíšťata žijí převážně v přízemní úrovni (vysoká tráva), nejvýše do úrovně pasu dospělého člověka

Diagnostika: obtížná, odběr mozkomíšního moku lumbální punkcí

Léčba: klid, vit. B, syptomatická, popř. v případě obrn rehabilitace

Očkování: ano

Komplikace:

Trvalé následky, popř. invalidita (obrnny)

LYMESKÁ BORELIÓZA (LYMESKÁ NEMOC)

Původce: **!bakterie!** Borrelia burgdorferi v trávicím traktu klíštěte (20%), přenašeč hl. hlodavci, jeleni, domácí zvířata

Inkubační doba: 3 – 32 dnů
nakažený člověk = klíště přisáto *nejméně 24 hodin*
odstraněno do 24 hodin, nebezpečí nákazou borrelie je minimální

Odstranění klíšťat:
použít vodu a mýdlo
kývat ze strany na stranu – bříškem prstu popř. tupou pinzetou

Příznaky:

A) 1 – 3 týdnech po přisátí klíštěte - chřipkové příznaky (teplota, bolesti svalů) a tzv. migrujícím erytémem
tj. zarudnutí kůže – skvrna, uprostřed bledne, červený lem, někdy svědí – zmizí cca do 3 týdnů

B) vzniká za několik týdnů
bakterie se rozšíří do celého těla
únavnost, horečky, bolesti kloubů, bolesti hlavy

C) vzniká za měsíce až roky, obvykle s příznaky kloubními (artritida velkých kloubů), s postižením CNS a periferních nervů
nejčastěji jsou to různé přechodné obrny například lícního nervu popř. záněty (oční, srdečního svalu, mozkových blan)

Komplikace:

oční záněty, záněty srdečního svalu, zánět mozkových blan, popř. postižení kůže – modravě červené zbarvení prstů a konečných částí končetin s otokem ne

Léčba:

antibiotika (penicilin), v 1. 2 stádiích dobrá prognóza

Očkování: ne

VZTEKLINA (RABIES)

Přenašeč: psovité a kočkovité šelmy, divoká zvířata (sliny, krev, výměšky) tj. !lišky!, vlci, psi, kočky, jeleni, hlodavci – změna v chování = ztrácí plachost, agresivní

Inkubační doba: 10 dnů až několik měsíců

Příznaky:

poraněné místo bolí, stavy úzkosti, neklidu, přecitlivělost, zuřivost, křeče, !smrtné onemocnění!, encefalitida

Očkování: sérum pokousané osobě, injekce do břicha, očkování zvířat

PLANÉ NEŠTOVICE (VARICELLA)

Původce: vir varicella zoster
vysoce nakažlivé, kapénková infekce, kůže

Inkubační doba: 2 – 3 týdny

Příznaky:

podobné chřipce, vyrážka (červené skvrnky → praskající puchýřky – velikost čočky, lemované červeným okrajem, s tekutinou → zasychají -strupy)
začíná na trupu, přechází na obličej, během vyrážky vysoká nakažlivost

! Nebezpečí v těhotenství!

Komplikace: záněty plic, ledvin, encefalitida, poškození plodu

Léčba: izolace, desinfekce, pudr, větrání

Očkování: ne

PÁSOVÝ OPAR (HERPES ZOSTER)

po proběhlé varicelle, u lidí s oslabenou imunitou

Příznaky:

silně bolestivá ohraničená (kolem nervu) kožní vyrážka s puchýři, vyskytuje se u určitého postiženého nervu

Následky: trvalá hyperpigmentace

Léčba: analgetika, tekutý pudr

OPAR (HERPES SIMPLEX)

vir herpes simplex

hl. v oblasti hlavy, rtů a genitálu

Přenos:

Kapénková infekce, přímý kontakt

Léčba: symptomatická

INFEKČNÍ MONONUKLÉÓZA

vir Epstein – Barrové (EBV) postižen lymfatický systém
podezření na nemoc – když nezabírají antibiotika

Přenos: kapénková infekce

Inkubační doba: 30 – 50 dnů

Průběh: horečky, otok víček, bolesti v krku, zvětšené lymfatické uzliny, zduřené mandle, zvětšená játra a slezina

Léčba:

klid na lůžku, symptomatická, dieta trvá i několik měsíců (zákaz smaženého, alkoholu, čokolády, dráždivých jídel), kortikoidy

2. NEMOCI BAKTERIÁLNÍHO PŮVODU

!!největší nebezpečí tzv. sepse
= otrava krve

streptokokové nákazy – v dětském věku nejčastější (hl. angína viz. onemocnění dýchacích cest, spála, růže)

SPÁLA (SCARLATINA)

Inkubační doba: 2-5 dnů

Příznaky:

horečka, bolest v krku, nevolnost, zvracení, MALINOVĚ ČERVENÝ jazyk, lesklý, hrbolatý, zduřelé mandle, od 2.dne - kůže: skvrnitá vyrážka (smirkový papír), červená (NE na rtech, nosu a bradě), začíná na hrudníku, poté se olupuje

Komplikace :

revmatická horečka, zánět ledvin

Léčba: izolace, antibiotika

Očkování: ne

RŮŽE (ERYPSEL)

zánět kůže (poranění kůže), často se opakuje

Příznaky: horečky, třesavka, bolestivá, zduřelá, zarudlá ohraničená vyrážka

Léčba: antibiotika

Další méně časté bakteriální onemocnění:

TETANUS

Původce: bakterie (přenos z půdy)

Inkubační doba: 4-20 dní

Příznaky: bolest, napětí v ráně, pocení, křeč žvýkacího svalstva, postižení mimických svalů až křeče celého těla → časté úmrtí

Léčba: ošetření poranění (nebezpečí u ran znečištěných hnojem, půdou, silnič.prachem, třískami, popáleniny, bodné rány – hřebíky, trny), protitetanové sérum

Očkování: povinné

ZÁŠKRT (DIFTÉRIE)

Původce: bakterie *Corynebacterium diphteriae* (velmi odolná proti zevním vlivům – přežívá např. v prachu, zaschlém hleny i několik týdnů)

Inkubační doba: 2-5 dnů

Příznaky: zvýšená teplota, nechutenství, únava, bolest při polykání, intenzivní bolest krku, mandle: ŽLUTOHNĚDÉ ČEPY → těžká angína s povlaky → zúžení hrtanu, hltanu, sliznice patra → těžký otok → dušení

Komplikace: po 2-4 týdnech zánět srdečního svalu, obrny

Léčba: izolace, antibiotika, protizáškrtové sérum

Očkování: ano, od r. 1946 – u nás téměř vymizel

DÁVIVÝ (ČERNÝ) KAŠEL (pertusse)

Původce: bakterie *Bordetella pertussis*, vysoce nakažlivé onemocnění

Inkubační doba: 2-3 týdny

Ohrožená skupina : děti ŠKOLNÍHO věku (hl. předškolní a mladší školní věk)

Příznaky: katar horních dýchacích cest, zvýšená teplota, kašel (hlavně v noci) → v záchvatech → dítě červená až modrá, slzí, zvrací, mezi kašláním namáhavě vdechuje, vydává kokrhavý zvuk

Léčba: antibiotika

Očkování: ano, od r. 1958

3. ALIMENTÁRNÍ NÁKAZY

SALMONELÓZA

Původce:

bakterie (drůbež, mléko, vejce – zabijačky, majonézy, saláty)

Inkubační doba: 6 – 18 hodin

Ohrožená skupina: malé děti, staří lidé – dehydratace, hromadné stravování

Příznaky:

břišní křeče, průjemy, zvracení, mrazení, !bolest hlavy, horečka, schvácenost

Léčba:

izolace (vyučování stolicí i po vyléčení), tekutiny, dieta, dezinfekce střev (antibiotika)

Očkování: ne

ÚPLAVICE

(DYSENTERIE, SHIGELÓZA)

vysoce nakažlivé onemocnění

Původce: bakterie (shigelly) – ovoce, pitná voda, špinavé ruce, mouchy

Inkubační doba: 1 – 5 dnů

Příznaky:

horečky, průjem s krví (15 – 20 krát /den), malátnost, nechutenství, zimnice, zvracení

Léčba: tekutiny, dieta, dezinfekce střev léky

Očkování: ne

BŘIŠNÍ TYFUS

(TYFUS ABDOMINALIS)

Původce:

bakterie (salmonela typhi) - znečištěná voda, potraviny

Inkubační doba: 7 – 14 dnů

Příznaky: horečka, červená vyrážka – břicho, bolesti břicha, průjem, zvětšená játra a slezina, krvácení z nosu, blouznění

Komplikace: proděravění střev → zánět pobřišnice, žlučníku, srdce

Léčba: antibiotika

Očkování: ne

Další alimentární nákazy:

KAMPYLOBAKTEROVÉ INFEKCE

v ČR časté, 2-3denní průjmy s chřipkovými příznaky

zdroj nákazy: hl. drůbeží maso (grilovaná kuřata), kontakt s nemocnými zvířaty, lidmi

ENTEROVIRÓZY (ECHO viry, Cocksackie)

hl. v létě

Přenos:

fekoorální cestou nebo kapénkovou infekcí

průjmové onemocnění 2-3 dny s bolestmi v krku a chřipkovými příznaky